

Практична на тему: “Психологія характеру”

Підготували:

Ковальчук Лілія;

Супрунчук Лілія;

Шинкарук Лілія;

Воробей Олег;

Семенюк Максим.

Характер (гр. χαρακτήρ — ознака, риса, особливість) — динамічна форма складного психологічного змісту, яка виявляється в сталому способі життя індивіда.

Характером пояснюють також вчинки і проступки, життєві досягнення і невдачі. Поза сумнівом, це властивості індивідуальності, але на відміну від властивостей нервової системи, темпераменту чи здібностей вони відображають не динаміку і не результативність, а зміст стосунків людини зі світом.

Характер — це зафіксована у вигляді властивостей і сповнена глибокого змісту форма усталених стосунків індивіда зі світом.

Як і інші властивості індивідуальності, характер виконує інструментальну функцію, виявляється в системі відносин до навколишньої дійсності:

- у відношенні до інших людей (товариськість чи замкнутість, правдивість чи облудність, тактовність чи брутальність тощо);
- у відношенні до справи (відповідальність чи несумлінність, працьовитість чи лінощі тощо);
- у відношенні до власності (щедрість чи жадібність, ощадливість чи марнотратність, акуратність чи неохайність);
- у відношенні до себе (скромність чи самозакоханість, гордість чи приниженість тощо).

Співвідношення темпераменту та характеру:

Темперамент – індивідуальні, своєрідні властивості психіки, які визначають динаміку психічної активності, однаково виявляються в різноманітній діяльності і залишаються постійними в зрілому віці.

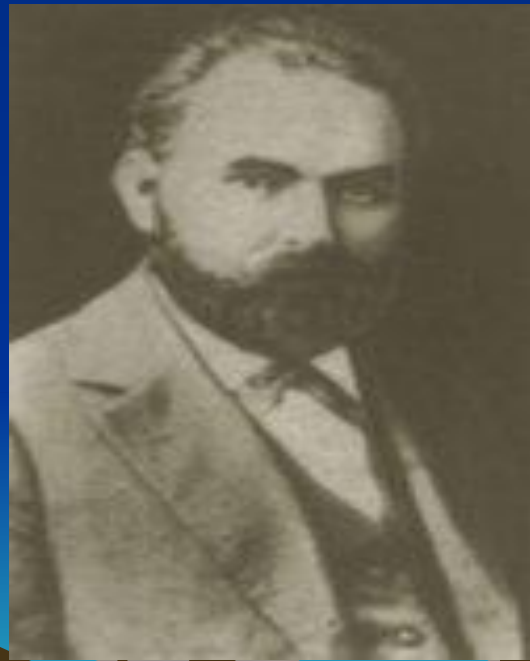
Характер – це система стійких рис особистості, які проявляються в спілкуванні і діяльності і виявляють ставлення людини до різних сторін життя: ставлення до себе, до інших, до справи, до світу.

- Деякі вчені ці два поняття ототожнювали (представники конституційних теорій: Кречмер і т.д.)
- Деякі вчені протиставляли. Темперамент – біологічне поняття, характер – соціальне. (Віреніус, Вікторєв)
- Темперамент розглядається як елемент, ядро, незмінна частина характеру (Рубінштейн)
- Темперамент є фізіологічною основою характеру (Виготський, Ананьєв)

Психологія характеру в роботах А.Ф. Лазурського

Лазурський Олександр Федорович (1874-1917) - російський лікар і психолог.

- Дотримуючись природничо-наукової орієнтації, розробив 'характерологію' - психологічну концепцію індивідуальних відмінностей, які розглядалися в тісному зв'язку з діяльністю нервових центрів ('Очерк науки о характерах', 1909).
- В психічній реальності виділяв дві сфери: ендопсихіку як природжену основу особистості, що включає темперамент, характер і ряд інших психофізіологічних особливостей; екзопсихіку, як систему відносин особистості до навколишнього світу ('Общая и экспериментальная психология', 1912).
- На цій основі побудував систему класифікації особистостей. Лазурський одним з перших почав проводити дослідження особистості в природних умовах діяльності досліджуваного.

Поняття екзопсихіки і ендопсихіки

А. Ф. Лазурський вводить поняття ендопсихіки і екзопсихіки. Під ендопсихікою він розуміє сукупність внутрішніх психічних (і психофізіологічних) функцій.

Екзопсихікою він пропонує називати сукупність відносин особистості - ставлення до природи, суспільства, духовних цінностей, до власного душевного життя.

- **Ендопсихіка** – внутрішня взаємозалежність психічних елементів і функцій, ніби внутрішній механізм людської особистості і і завжди пов'язана з індивідуальними особливостями центральної нервової системи даного індивіда.
- **Екзопсихіка** – відношення особистості до зовнішніх об'єктів, до середовища, причому поняття “середовища” або об'єктів береться у найширшому сенсі, у якому воно охоплює усю сферу того, що протистоїть особистості і до чого особистість може так чи інакше ставитися; сюди входять і природа, і матеріальні речі, і інші люди, і соціальні групи – наука, мистецтво, - і навіть душевне життя людини, оскільки останнє також може бути об'єктом певного ставлення з боку особистості.

- **Основні елементи характеру:**

- ❖ Активність – пасивність;

- ❖ Емоційність – беземоційність;

- ❖ Первинність – вторинність.

ТИПОЛОГІЯ ХАРАКТЕРУ

Г. ХЕЙМАНА – Р.

ЛЕСЕННА

ОСНОВНІ ХАРАКТЕОЛОГІЧ НІ ТИПИ:

1. Нервовий;
2. Сентиментальний;
3. Бурхливий;
4. Пристрасний;
5. Сангвінік;
6. Флегматик;
7. Аморфний;
8. Апатичний.